

Gyakorlati képzési útmutató

az Apor Vilmos Katolikus Főiskola tanító
alapszakos, nappali és levelező tagozatos
hallgatói részére

Az Egyéni iskolai gyakorlat 1-2-3. és az
Összefüggő szakmai gyakorlat feladatai

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

2025

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
Bevezetés.....	3
A gyakorlati képzés óra és vizsgaterve nappali tagozatos hallgatók számára.....	4
A gyakorlati képzés óra és vizsgaterve levelező tagozatos hallgatók számára.....	5
A szakmai gyakorlati képzés felépítése (féléves bontásban).....	6
Az Egyéni iskolai gyakorlatok.....	7
Felkészülés az intézmény és az osztály látogatására, valamint a tanórai hospitálásokra.....	7
Egyéni iskolai gyakorlat 1.	8
Egyéni iskolai gyakorlat 2.	10
Egyéni iskolai gyakorlat 3.	13
Összefüggő szakmai gyakorlat	17
Mellékletek.....	20
1. melléklet Az interjú	20
2. melléklet A hospitálási napló	22
3. melléklet Az intézmény pedagógusai által készített tanmenetek, tematikus tervek és egyéb pedagógiai tervezési dokumentumok	25
4. melléklet Az óratervezet	26
5. melléklet Önreflexió	35
6. melléklet Az intézmény pedagógiai programjának megismerése	37
7. melléklet A mentortanító feladatai	40

Bevezetés

Kedves Hallgató!

A tanító pedagógusi pályához szükséges ismeretek és képességek kialakításában az iskolai gyakorlatok szerepe legalább olyan jelentős, mint az elméleti tudás elsajátítása. Ez az útmutató az Apor Vilmos Katolikus Főiskola tanító szakos hallgatóinak a szakmai gyakorlatokról nyújt tájékoztatást. Jelen dokumentum tartalmazza azt a tematikát és szempontrendszert, amely szerint végezni fogja gyakorlati munkáját.

Átfogó tájékoztatást kap az Egyéni iskolai gyakorlat 1-3, valamint az Összefüggő szakmai gyakorlat céljairól, feladatairól, teljesítési feltételeiről.

A választható műveltségterület vagy szakirány nélküli képzésen résztvevő hallgatók az Egyéni gyakorlat 4. tárgy keretén belül ismerkednek meg az 5-6. évfolyamos diákok tanításának, nevelésének sajátosságaival.

A gyakorlati munkáját mentorpedagógusok¹ fogják négy éven keresztül irányítani és segíteni, így a gyakorlatok során a sikeres együttműködés alapvető feltétele a mentorpedagógus és a hallgató közötti megfelelő párbeszéd.

Célunk, hogy a folyamatos gyakorlati tevékenységek szakszerű írásos rögzítése segítségével egyre nagyobb szakmai tapasztalatra, rálátásra, a problémák rugalmas kezelésére, valamint hatékony és eredményes megvalósítási módokra tegyenek szert hallgatóink, melyek segítségükre lesznek pedagógusi pályájuk során.

Szakmai gyakorlattal kapcsolatos kérdéseikkel elsősorban Gál Attila gyakorlati képzési előadónál érdeklődhetnek a gal.attila@avkf.hu címen, Molnárné Lőrincz Tímea tanulmányi osztályvezető-helyettesnél a lorincz.timea@avkf.hu címen, vagy Dr. Sipos Zsóka szakfelelősnél a sipos.zsoka@avkf.hu címen.

Eredményes és örömteli gyakorlatot kívánunk:

Dr. Sipos Zsóka
főiskolai docens, tanító szakfelelős

Vác, 2025. szeptember 6.

¹ Mentor-pedagógus (mentortanár, mentortanító, mentor-óvodapedagógus): a külső pedagógiai gyakorlat során a pedagógusjelölt egyéni gyakorlati munkáját segítő, irányító és értékelő, e feladatra a főiskola által felkészített és felkért pedagógus.

A gyakorlati képzés óra és vizsgaterve

nappali tagozatos hallgatók számára

Évf.	Félév	Tárgykód	Tantárgy	Óra gy/ félév	Óra össz.	Kredit	Félév zárása
I.	2	TANANB2011	Egyéni iskolai gyakorlat 1.	20	20	2	gyj
II.	3	TANANB1012	Csoport előtti tanítási gyakorlat 1. Magyar nyelv és irodalom, matematika	60	60	5	gyj
II.	4	TANANB2013	Egyéni iskolai gyakorlat 2.	55	55	4	gyj
III.	5	TANANB1014	Csoport előtti tanítási gyakorlat 2. Környezetismeret, testnevelés és sport, magyar és VMT	60	60	5	gyj
III.	6	TANANB2015	Egyéni iskolai gyakorlat 3.	60	60	5	gyj
IV.	7	TANANB1016	Csoport előtti tanítási gyakorlat 3. Rajz és vizuális kultúra, életvitel (technika), énekzene, matematika és VMT	60	60	5	gyj
IV.	8	TANANB2017	Összefüggő szakmai gyakorlat	160	160	12	gyj
		TANANB2018	Zárótanítás 1.	3	3	2	v
		TANANB2036	2022. szept. 1-től				
		TANANB2021	Zárótanítás 2. (VMT/Nemzetiségi)	3	3	1	v
		TANANB2037	2022. szept. 1-től				

A gyakorlati képzés óra és vizsgaterve

levelező tagozatos hallgatók számára

Évf.	Félév	Tárgykód	Tantárgy	Óra gy/ félév	Óra össz.	Kredit	Félév zárása
I.	2	TANALB2011	Egyéni iskolai gyakorlat 1.	20	20	2	gyj
II.	3	TANALB1012	Csoport előtti tanítási gyakorlat 1. Magyar nyelv és irodalom, matematika	25	25	5	gyj
II.	4	TANALB2013	Egyéni iskolai gyakorlat 2.	30	30	4	gyj
III.	5	TANALB1014	Csoport előtti tanítási gyakorlat 2. Környezetismeret, testnevelés és sport, magyar és VMT	25	25	5	gyj
III.	6	TANALB2015	Egyéni iskolai gyakorlat 3.	40	40	5	gyj
IV.	7	TANALB1016	Csoport előtti tanítási gyakorlat 3. Rajz és vizuális kultúra, életvitel (technika), énekzene, matematika és VMT	25	25	5	gyj
IV.	8	TANALB2017	Összefüggő szakmai gyakorlat	90	90	12	gyj
		TANALB2018	Zárótanítás 1.	3	3	2	v
		TANALB2036	2022. szept. 1-től				
		TANALB2021	Zárótanítás 2. (VMT/Nemzetiségi)	3	3	1	v
		TANALB2037	2022. szept. 1-től				

A szakmai gyakorlati² képzés felépítése (féléves bontásban)

1. félév: Nincs szakmai gyakorlat
2. félév: Egyéni iskolai gyakorlat 1. gyakorlati jeggyel zárul
3. félév: Csoport előtti bemutató tanítás 1-4. Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Énekzene, Testnevelés és sport: beépül az elméleti tárgyak tantárgy-pedagógia óráiba.
Megszervezése az adott tárgy tantárgypedagógusának feladata.
Csoport előtti tanítási gyakorlat 1. Magyar nyelv és irodalom, matematika, gyakorlati jeggyel zárul
4. félév: Csoport előtti bemutató tanítás 5-7. Rajz és vizuális kultúra, Környezetismeret, Technika: beépül az elméleti tárgyak tantárgy-pedagógia óráiba.
Megszervezése az adott tárgy tantárgypedagógusának feladata.
Egyéni iskolai gyakorlat 2. gyakorlati jeggyel zárul
5. félév: Csoport előtti tanítási gyakorlat 2. Környezetismeret, testnevelés és sport, magyar nyelv és irodalom, VMT, gyakorlati jeggyel zárul
6. félév: Egyéni iskolai gyakorlat 3. gyakorlati jeggyel zárul
7. félév: Csoport előtti tanítási gyakorlat 3. Rajz és vizuális kultúra, életvitel (technika), ének-zene, matematika és VMT, gyakorlati jeggyel zárul
8. félév: Összefüggő szakmai gyakorlat, gyakorlati jeggyel zárul
Zárótanítás 1-2.

A Csoport előtti tanítási gyakorlatok az őszi félévben, az Egyéni tanítási gyakorlatok a tavaszi félévben kerülnek meghirdetésre.

A Csoport előtti bemutató tanításokat a tantárgy-pedagógiát oktató kollégák önállóan szervezik meg az adott félévben.

² A szakmai gyakorlat a pedagógusképzés egyik tanulmányi területe, iskolában, óvodában, bölcsődében vagy más oktatási-nevelési intézményben, szociális illetve egészségügyi intézményben végzett, rendszerezett, gyakorlati tapasztalatszerzés a nevelő-oktató munka megfigyelésével, irányított vagy önálló végzésével (AVKF TVSZ)

Az Egyéni iskolai gyakorlatok

Az Egyéni iskolai gyakorlatok az Apor Vilmos Katolikus Főiskola tavaszi félévében meghirdetésre kerülő szakmai gyakorlatai.

Jelen fejezetben az első-, másod- és harmadéves tanító szakos hallgatók tájékozódhatnak az Egyéni iskolai gyakorlat 1. 2. és 3-hoz szükséges hospitálási, megfigyelési, továbbá az egyes gyakorlatokhoz kapcsolódó önálló hallgatói feladatokról.

A beadással kapcsolatos határidők mindig az aktuális félévben kerülnek feltöltésre a honlapra.

Az egyéni iskolai gyakorlatok megjelenése a mintatantervben:

- I. évfolyam (2. félév): Egyéni iskolai gyakorlat 1.
- II. évfolyam (4. félév): Egyéni iskolai gyakorlat 2.
- III. évfolyam (6. félév): Egyéni iskolai gyakorlat 3.

Felkészülés az intézmény és az osztály látogatására, valamint a tanórai hospitálásokra

A felkészülés első lépése, hogy a hallgató (az intézmény helye, megközelíthetősége, típusa vagy az intézmény pedagógusaihoz fűződő személyes kapcsolatai, egyéb szempontok alapján) kiválaszt egy iskolát, Egyéni iskolai gyakorlat 1. esetében egy óvodát és egy iskolát. Felveszi a kapcsolatot az intézmény igazgatójával és egy mentornak felkért tanítóval, akit tájékoztat arról, hogy milyen képzésben vesz részt, milyen gyakorlat keretében és milyen célból szeretné gyakorlatát ott teljesíteni. A mentorpedagógust tájékoztatja a 7. mellékletben található mentori szerep tudnivalóiról.

Időpont egyeztetés után, egy személyes találkozás során megbeszélik a hospitálás menetét. A mentortanító támogató irányításával a hallgató a számára kijelölt osztályban tanórákat látogat, tanít és foglalkozást is tart. A hallgató az intézményben való tartózkodás során betartja az óvoda/iskola házirendjét, különös tekintettel az elektronikai eszközök használatára vonatkozó szabályzásra.

Egyéni iskolai gyakorlat 1.

A gyakorlat célja:

- az elméletben tanultak gyakorlatba történő átültetése,
- a szakmai szemléletmód fejlesztése,
- az óvoda-iskola átmenet és az ebből adódó nehézségek és megoldási lehetőségek megismerése,
- a hospitálások révén a megfigyelés fejlesztése.

Hospitálás: „az iskolai vagy egyéb pedagógiai gyakorlat azon része, amelynek során a hallgató csoportosan vagy egyénileg megfigyeli, elemzi és értékeli ... az általa látogatott tanórákat vagy óvodai, bölcsődei, illetve egyéb szociális intézményi tevékenységeket.”³

A gyakorlat helye:

- egy, a hallgató által önállóan választott óvoda „végzős” vagy vegyes csoportja,
- valamint egy általános iskola első osztálya.

A gyakorlat ideje:

- nappali és levelező tagozaton a gyakorlat első napjától számítva nyolc hét áll a hallgatók rendelkezésére, hogy tevékenységeiket elvégezzék. A beszámoló beadásával kapcsolatos határidők az aktuális félévben a honlapon és a Google Classroomban található.
- Az Egyéni iskolai gyakorlat 1. már a vizsgaidőszak január hónapjában is megkezdhető.
- Az Egyéni iskolai gyakorlat 1. időpontjait a hallgató önállóan, az órarendjével összhangban és a mentorpedagógussal történt előzetes egyeztetés alapján harmonizálja össze.

³ AVKF TVSZ

Feladatok az Egyéni iskolai gyakorlat 1. alatt:

1. feladat:

Beszélgetés egy választott óvodapedagógussal és egy, az iskola első osztályában tanító pedagógussal az óvoda-iskola átmenet kihívásairól, nehézségeiről, azok megoldási lehetőségeiről (ajánlott időtartama: kb. egy óra).

A hallgató a beszélgetést jegyzőkönyvben (ld. 1. melléklet) rögzíti. A beszélgetések tanulságairól 2-3 oldalas elemzést készít a kérdések mentén. (A beszélgetést a pedagógus hozzájárulásával hangfelvételen is rögzítheti, s annak alapján utólagosan írja meg jegyzőkönyvet.)

2. feladat:

A gyakorlat színhelyeinek (intézmény, csoport/osztály) rövid, 1-2 oldalas bemutatása

Minimum 4 óra délelőtti hospitálás egy végzős vagy vegyes óvodai csoportban és minimum 4 óra délelőtti hospitálás egy, a második félévüket megkezdő első évfolyamosoknál. A hospitálási naplóban történő rögzítése.

A *hospitálási naplóról* bővebben a 2. mellékletekben olvashat.

Összefoglaló beszámoló:

Az intézmények bemutatásából, a két, minimum 4-4 óra hospitálásról írt naplóból és a két pedagógussal történő beszélgetésekről készített elemzésből a hallgató egy *összefoglaló beszámolót* készít elektronikus formában.

Az egyetlen dokumentumba szerkesztett összefoglaló beszámoló (a továbbiakban gyakorlati napló) feltöltése a Google Classroom felületen az erre a célra kijelölt helyen, a honlapon feltüntetett határidőig lehetséges.

A beadással kapcsolatos határidők mindig az aktuális félévben vannak feltöltve a honlapon.

Egyéni iskolai gyakorlat 2.

A gyakorlat célja:

- a választott intézmény megismerése, betekintés az oktatás-nevelés folyamatába
- hospitálás egy alsós osztályban (nappali képzésben résztvevő hallgatóknak legalább 8 óra, levelező tagozatos hallgatóknak legalább 4 óra, lehetőség szerint mindig előzze meg a tanítást).
- nappali képzésben résztvevő hallgatóknak legalább 8 óra, levelező tagozatos hallgatóknak legalább 4 óra tanítása, a hozzákapcsolódó óratervezetek elkészítése;
- nappali és levelező képzésben résztvevő hallgatóknak egyaránt minimum egy tanórán kívüli foglalkozás megszervezése és lebonyolítása egy-két órában;
- a tevékenységek megfelelő rögzítése és reflexióval történő ellátása.

A gyakorlat helye:

- egy, a hallgató által választott iskola bármely alsós osztálya.

A gyakorlat ideje:

- nappali és levelező tagozaton a gyakorlat első napjától számítva tizenegy hét áll a hallgatók rendelkezésére, hogy tevékenységeiket elvégezzék. A beszámoló beadásával kapcsolatos határidők az aktuális félévben a honlapon és a Google Classroomban találhatók.
- Az Egyéni iskolai gyakorlat 2. már a vizsgaidőszak január hónapjában is megkezdhető.
- Az Egyéni iskolai gyakorlat 2. időpontjait a hallgató önállóan, az órarendjével összhangban és a mentorpedagógussal történt előzetes egyeztetés alapján harmonizálja.

Feladatok az Egyéni iskolai gyakorlat 2. alatt:

1. feladat

A gyakorlat színhelyének (intézmény) rövid, 1-2 oldalas bemutatása

2. feladat

Egy, az iskolavezetés segítségével/ajánlásával választott alsós osztály megismerése, rövid bemutatása 1-2 oldalban

3. feladat

Az intézmény pedagógusai által készített tanmenetek, tematikus tervek és egyéb pedagógiai tervezési dokumentumok megismerése, arról egy rövid (1-2 oldalas) beszámoló készítése (3.melléklet);

4. feladat

Hospitálás a korábban bemutatott osztályban, ennek során a mentorpedagógus tanítási óráin tapasztaltak megfigyelési/hospitálási naplóban ⁴ történő rögzítése (a hospitálások általában megelőzik a hallgató által tanított órákat, így a nappali képzésben résztvevőknek min. 8 óra, a levelezős képzésben résztvevőknek min. 4 óra hospitálás kötelező.). Megfigyelési/hospitálási napló bemutatása a mentorpedagógusnak (a kézzel írott, aláírt hospitálási naplót az összefoglalóba lefotózva feltölteni nem szükséges, szakfelelősi kérésre mutatandó be, az összefoglaló beszámolóba elektronikus formában kell feltölteni).

5. feladat

Nappali képzésben résztvevőknek legalább 8 óra (2 óra magyar nyelv és irodalom, 2 óra matematika, 1 óra környezetismeret, 3 óra szabadon választott tantárgy), levelezős képzésben résztvevőknek legalább 4 óra (2 óra magyar nyelv és irodalom, 1 óra matematika, 1 óra szabadon választott tantárgy) tanítása, az órákhoz óratervezetek (4.melléklet) készítése; valamint legalább egy tanórán kívüli foglalkozásterv készítése, megszervezése és lebonyolítása egy-két órában; tevékenységek reflexióval történő ellátása (5.melléklet).

⁴ Hospitálási napló minta az 2. mellékletben található.

Összesítve:

A tanítási órák száma nappali tagozaton	A tanítási órák száma levelező tagozaton
2 óra magyar nyelv és irodalom	2 óra magyar nyelv és irodalom
2 óra matematika	1 óra matematika
1 óra környezetismeret	-
3 óra szabadon választott tantárgy	1 óra szabadon választott tantárgy
1 tanórán kívüli foglalkozás	1 tanórán kívüli foglalkozás

Összefoglaló beszámoló:

A hallgató a feladatokról készített beszámolókat, az elektronikusan elkészített hospitálási naplót, három kiválasztott óratervezetet és a foglalkozástervet a hozzájuk tartozó reflexiókkal együtt egy dokumentumba szerkeszti elektronikus formában (gyakorlati napló).

A gyakorlati napló feltöltése a Google Classroom felületen az erre a célra kijelölt helyen, a honlapon feltüntetett határidőig lehetséges.

A beadással kapcsolatos határidők mindig az aktuális félévben vannak feltöltve a honlapon.

Egyéni iskolai gyakorlat 3.

A gyakorlat célja:

- a választott intézmény pedagógiai programjának megismerése, elemzése;
- hospitálás és tanórai megfigyelések segítségével bepillantás egy alsós és egy 5–6. osztály iskolai életébe, tapasztalatok gyűjtése;
- a nappali képzésben résztvevőknek minimum 10 óra, levelezős képzésben résztvevőknek legalább 8 óra tanítása;
- nappali és levelezős képzésben résztvevőknek egyaránt legalább egy tanórán kívüli foglalkozás megszervezése és lebonyolítása egy-két órában;
- a fent leírt tevékenységek rögzítése és reflexióval történő ellátása.

A gyakorlat helye:

- egy, a hallgató által önállóan választott intézmény (iskola) bármely alsós és felsős osztálya.

A gyakorlat ideje:

- nappali és levelező tagozaton egyaránt tizenegy hét áll a hallgatók rendelkezésére tevékenységeik elvégzésére a gyakorlat első napjától számítva. A beszámoló beadásával kapcsolatos határidők az aktuális félévben a honlapon és a Google Classroomban találhatók.
- Az Egyéni iskolai gyakorlat 3. már a vizsgaidőszak január hónapjában is megkezdhető.
- Az Egyéni iskolai gyakorlat 3. időpontjait a hallgató önállóan, az órarendjével összhangban és a mentorral történt előzetes egyeztetés alapján harmonizálja össze.

Feladatok az Egyéni iskolai gyakorlat 3. alatt:

1. feladat

A gyakorlat színhelyének (intézmény) rövid, 1-2 oldalas bemutatása

2. feladat

Egy, az iskolavezetés segítségével/ajánlásával választott egy alsós és egy 5. vagy 6. évfolyamos osztály megismerése, rövid bemutatása 1-2 oldalban

3. feladat

Az intézmény pedagógiai programjának megismerése, arról egy rövid (1-2 oldalas) beszámoló készítése, melyben a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7. § (1) a) és b) pontja által meghatározott tartalmi elemekből (6.melléklet) kettőt kiválaszt (egyet az iskola *nevelési programjából* és egyet az iskola *helyi tantervéből*) és részletesen megvizsgálja a pedagógiai programban. A hospitálása alatt minél több oldalról igyekszik megismerni a választott tartalmi elemeket az iskola színterén (pl. beszélgetés a mentortanítóval, más pedagógusokkal, diákokkal, az intézmény egyéb vezetőivel, stb.). A rendeletben rögzítetteket összehasonlítja a gyakorlat ideje alatt tapasztaltakkal, majd ezeket írásban is rögzíti.

4. feladat

Hospitálás a korábban bemutatott osztályokban, valamint a mentorpedagógus tanítási óráin tapasztaltak megfigyelési/hospitálási naplóban ⁵ történő rögzítése (a hospitálások általában megelőzik a hallgató által tanított órákat, így a nappali képzésben résztvevőknek min. 10 óra, a levelezős képzésben résztvevőknek min. 8 óra hospitálás kötelező.), a napló bemutatása a mentorpedagógusnak (a kézzel írott, aláírt hospitálási naplót az összefoglalóba lefotózva feltölteni nem szükséges, szakfelelősi kérésre mutatandó be, az összefoglaló beszámolóba elektronikus formában kell feltölteni).

5. feladat

Nappali képzésben résztvevőknek legalább 10 óra (2 óra magyar nyelv és irodalom, 2 óra matematika, 1 óra környezetismeret, 1-1 óra ének, rajz, technika, testnevelés, VMT), levelezős képzésben résztvevőknek legalább 8 óra (2 óra magyar nyelv és irodalom, 2 óra matematika, 1 óra környezetismeret, 3 óra szabadon választott tantárgy) tanítása, az órákhoz óratervezetek (4.melléklet) készítése; valamint legalább egy tanórán kívüli foglalkozásterv készítése, megszervezése és lebonyolítása egy-két órában; tevékenységek reflexióval történő ellátása (5.melléklet).

⁵ Hospitálási napló minta az 2. mellékletben található.

Összefoglalva:

A tanítási órák száma nappali tagozaton	A tanítási órák száma levelező tagozaton
2 óra magyar nyelv és irodalom	2 óra magyar nyelv és irodalom
2 óra matematika	2 óra matematika
1 óra környezetismeret	1 óra környezetismeret
1-1 óra ének, rajz, technika, testnevelés, VMT	3 óra szabadon választott tantárgy
1 tanórán kívüli foglalkozás	1 tanórán kívüli foglalkozás

6. feladat

A gyakorlat egészéről önreflexió írása (1-2 oldal).

Ennek középpontjában tapasztalatai, élményei, új ismeretei és mindezek tükrében a pedagógus pályához való viszonyulása és annak változása álljon.

A reflexió javasolt szempontjai:

- Milyen benyomásokat szereztem az intézmény tanmenetéről és tematikus tanterv(ek)ről?
- Véleményem szerint, milyen szerepet játszanak ezek a pedagógiai munkában?
- Hogyan látják ezt a pedagógusok?
- Milyen új ismereteket, megvalósítási lehetőségeket, stb. kaptam az egyes tanóráktól?
- A megfigyelési célom szempontjából milyen kiemelkedő helyzeteket éltem meg és miért?
- A megfigyelési célom szempontjából milyen negatív helyzeteket éltem meg és miért?
- Melyik pedagógusi eljárás tetszett a legjobban és miért?
- Mit tettem volna másképpen a tanító helyében az egyes helyzetekben és miért?
- Hogyan értékelem a saját óráimat/foglalkozásomat, amit megtartottam?
- Változott-e hozzáállásom a pedagógus szakma iránt, s miben?
- Hogyan tekintek most a pedagógusi pályára? Miért?

Összefoglaló beszámoló:

A hallgató a feladatokról készített beszámolókat, az elektronikusan elkészített hospitálási naplót, három kiválasztott óratervezetet és a foglalkozástervet a hozzájuk tartozó reflexiókkal együtt egy dokumentumba szerkeszti elektronikus formában (gyakorlati napló).

A gyakorlati napló feltöltése a Google Classroom felületen az erre a célra kijelölt helyen, a honlapon feltüntetett határidőig lehetséges.

A beadással kapcsolatos határidők mindig az aktuális félévben vannak feltöltve a honlapon.

Összefüggő szakmai gyakorlat

A tanítók képzésének utolsó (8.) félévében kerül sor a nappali tagozaton 8 hetes, levelező tagozaton 4 hetes összefüggő szakmai gyakorlatra, amelyet a hallgató egy általa választott általános iskolában teljesít.

A gyakorlat célja:

- a választott intézmény (iskola) életébe, pedagógiai munkájába való hosszabb ideig tartó folyamatos és aktív bekapcsolódás;
- hospitálás és tanórai megfigyelések segítségével egy alsós és egy 5–6. osztály iskolai életének megismerése, tapasztalatok gyűjtése nappali tagozaton 40, levelező tagozaton 25 órában;
- a nappali képzésben résztvevőknek minimum 42 óra, levelezős képzésben résztvevőknek legalább 24 óra tanítási tapasztalat szerzése alsó tagozaton a tantárgyak mindegyikére kiterjedően, illetve a választott műveltségterületen nappali tagozaton minimum 8, levelezőn 6 óra tanítási tapasztalat szerzése 5. és/vagy 6. évfolyamon;
- nappalin 30 órában, levelezőn 15 órában tanórán kívüli feladatok megismerése, ezen belül kettő alkalommal teljes időben napközis feladatok ellátása során szabadidőszervezési és tanulásmódszertani tapasztalatok szerzése,
- a fent leírt tevékenységek rögzítése és reflexióval történő ellátása.

A gyakorlat helye:

- egy, a hallgató által önállóan választott intézmény (iskola) bármely alsós és felsős osztálya.

A gyakorlat ideje:

- a gyakorlat időtartama időtartama nappali tagozaton 8, levelező tagozaton 4 hét. Az ettől való eltérés szakfelelősi engedélyhez kötött.
- Az Összefüggő szakmai gyakorlat már a vizsgaidőszak január hónapjában is megkezdhető.
- Az Összefüggő szakmai gyakorlat időpontjait a hallgató önállóan, az órarendjével összhangban és a mentorral történt előzetes egyeztetés alapján harmonizálja.

Feladatok az Összefüggő szakmai gyakorlat alatt:

A gyakorlat magába foglalja az intézmény, valamint annak dokumentumainak megismerését; minden tantárgyból legalább egy-egy óra hospitálást 1-4. osztályban, valamint min. egy-egy óra hospitálást 5-6. osztályban; szaktárgyankénti heti 4-6 óra (maximum heti 8 óra) tanítást; a tanórák előkészítését, a tanítási órák és foglalkozások elemzését, reflexióját; az iskola felzárkóztatási/ tehetséggondozási feladataiban való részvételt; a kötelező tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátását (pl. szakkör, verseny, kirándulás stb.).

1. feladat

A gyakorlat színhelyének (intézmény) rövid, 1-2 oldalas bemutatása

2. feladat

Egy, az iskolavezetés segítségével/ajánlásával választott egy alsós és egy 5. vagy 6. évfolyamos osztály megismerése, rövid bemutatása 1-2 oldalban

3. feladat

Hospitálás a korábban bemutatott osztályokban, valamint a mentorpedagógus tanítási óráin tapasztaltak megfigyelési/hospitálási naplóban ⁶ történő rögzítése (a hospitálások általában megelőzik a hallgató által tanított órákat, így a nappali képzésben résztvevőknek min. 40 óra, a levelezős képzésben résztvevőknek min. 25 óra hospitálás kötelező.), annak bemutatása a mentorpedagógusnak (a kézzel írott, aláírt hospitálási naplót az összefoglalóba lefotózva feltölteni nem szükséges, szakfelelősi kérésre mutatandó be);

4. feladat

Nappali képzésben résztvevőknek legalább 42 óra, levelező képzésben résztvevőknek legalább 24 óra tanítás alsó tagozaton (aminek során minden tantárgyat tanítani kell minimum 2 órában), illetve nappali tagozaton 8 óra, levelezőn 6 óra tanítása a választott műveltségterületen 5. és/vagy 6. évfolyamon; az órákhoz óratervezetek (4.melléklet) készítése; valamint a tevékenységek reflexióval történő ellátása (5.melléklet).

⁶ Hospitálási napló minta az 2. mellékletben található.

5. feladat

Nappali tagozaton 30 órában, levelezőn 15 órában tanórán kívüli feladatok megismerése, rögzítése hospitálási naplóban, ezen belül kettő alkalommal teljes időben napközis feladatok ellátása, kapcsolódó foglalkozástervek készítése, valamint a tevékenységek reflexióval történő ellátása.

Összegezve:

- Nappalin 42 óra, levelezőn 24 óra tanítás 1-4. osztályban (minden tantárgy)
- Nappalin 8 óra, levelezőn 6 óra VMT tanítás 5-6. osztályban
- Nappalin 30 óra, levelezőn 15 óra tanórán kívüli feladat

6. feladat

A gyakorlat egészéről önreflexió írása (1-2 oldal).

Az összefüggő szakmai gyakorlat végén a hallgató rögzíti tapasztalatait, gyakorlati fejlődését, a reflexiókat a mentor értékeléseivel együtt

Összefoglaló beszámoló:

A hallgató a feladatokról készített beszámolókat, nyolc (minden tantárgyból egy) kiválasztott óratervezetet és egy foglalkozástervet a hozzájuk tartozó reflexiókkal együtt egy dokumentumba szerkeszti elektronikus formában (gyakorlati napló). A hospitálási naplók nem részei az összefoglaló beszámolónak.

A gyakorlati napló feltöltése a Google Classroom felületen az erre a célra kijelölt helyen, a honlapon feltüntetett határidőig lehetséges.

A beadással kapcsolatos határidők mindig az aktuális félévben vannak feltöltve a honlapon.

Mellékletek

1. melléklet

Az interjú

Az interjú szóbeli kikérdezési módszer, aminek során egy adott kutatási témában (jelen esetben az óvoda-iskola közötti átmenet kérdéskörében) kérdezi az adatgyűjtő a vizsgálati személyeket. A vizsgálati személyeket minden esetben szükséges tájékoztatni az adatfelvétel céljáról, felhasználási módjairól, és írásbeli hozzájárulást kérni a kutatásban való részvételhez. Amennyiben az adatgyűjtő (jelen esetben a hallgató) szeretne hangfelvételt készíteni az interjú során a későbbi feldolgozáshoz, arra ki kell térni a hozzájáruló nyilatkozatban.

Interjútipusok

Az alapján, hogy mennyire tervezett és kötött a kérdések sorrendje, formája, az adható segítségek, pontosító kérdések köre, megkülönböztethetünk *strukturálatlan*, *félig strukturált* és *strukturált interjút*.⁷

Strukturálatlan interjú esetében a téma és általában az első kérdés kötött, utána a beszélgetés íve határozza meg a további kérdéseket. A félig strukturált interjút megelőzően készül egy vázlat, ami tartalmazza azokat a kérdéseket, amelyekre mindenképp ki kell térnie az adatfelvételnek, viszont a beszélgetés során más kérdések is felmerülhetnek. A strukturált interjú pedig egy kötött protokoll alapján zajlik, amelyben a kérdések formája, sorrendje, az adható segítségek, pontosítások köre is szerepel. A pedagógiai kutatásokban leginkább félig strukturált interjút alkalmaznak.

Az interjú eredményeinek feldolgozásához elsőként egy jegyzőkönyv készül, ami a hanganyag írásbeli átirata kérdésekkel és pontos válaszokkal. A vizsgálati személyeket nem teljes névvel, hanem kódszámmal vagy valamilyen fontos információt is hordozó elnevezéssel (pl.: Interjúalany 1., K.Zs., Lány 3., Óvodapedagógus) kell jelölni. Ez a

⁷ Csíkos Csaba (2020): A neveléstudomány kutatómódszertanának alapjai. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest ISBN 978-963-489-248-9

jegyzőkönyv esetenként szerepelhet egy-egy írásbeli munka (pl. szakdolgozat) mellékleteként, ám legtöbbször ahhoz járul hozzá, hogy az egyes kérdéseink mentén pontosabban foglaljuk össze az elhangzottakat, esetleg szószerinti idézetekkel támasszuk alá a megállapításokat.

A hallgató az Egyéni gyakorlat 1. során megtervezi, többnyire hangfelvételen rögzíti, lejegyzí az interjúkat (ez nem része az összefoglaló beszámolónak), majd a beszélgetések tanulságairól 2-3 oldalas elemzést készít a kérdések mentén. Az elemzés része az összefoglaló beszámolónak.

2. melléklet

A hospitálási napló

Formai és tartalmi követelmények

Formai követelmények:

- a hospitálás során kézzel készített jegyzeteket a hallgató a mentorpedagógusnak mutatja be, aki ezt aláírással igazolja (a kézzel írott, aláírt hospitálási naplót az összefoglalóba lefotózva feltölteni nem szükséges, szakfelelősi kérésre mutatandó be),
- az elektronikus formában elkészített hospitálási napló fejlécében szerepel: a kurzus címe, az iskola, a mentortanító és a hallgató neve, a hallgató Neptun kódja, szakja és évfolyama, évszám, illetve a választott megfigyelési szempont;
- a dokumentumban rögzítés normál sortávval, 12-es betűmérettel, 2,5 cm-es margóval, sorkizártan történik;
- a napló minden más formai kivitelezése a hallgatóra van bízva.

Tartalmi követelmények:

1. Az óra menetének pontos rögzítése az idő jelölésével
2. Megjegyzésben kettő megfigyelési szempont mentén az adott órarész részletes elemzése
3. Minden olyan anyag beilleszthető, amit a hallgató fontosnak tart (képek, fotók, ábrák, stb). Saját készítésű fotókat a személyiségi jogok és hozzájárulások tiszteletben tartásával lehet közreadni.

Hospitálási/óralátogatási napló ⁸

A pedagógus neve:

Az óralátogatás helye:

Műveltségi terület:

Tantárgy:

Az óra témája:

Az osztály:

Az óralátogató neve:

Dátum:

Megfigyelési szempontok:

IDŐ	AZ ÓRA MENETE	MEGJEGYZÉSEK

⁸ Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/kiegeszitett_utmutato_pedagogusok_minositési_rendszerehez.pdf

A megfigyelés olyan „kutatási módszer, amelynek lényege a pedagógiai valóság feltárása érdekében végzett célszerű, tervszerű, rendszeres, objektív tényeken alapuló észlelés.”⁹

Megfigyelési szempont lehet például:

1. A pedagógus kérdéskultúrája: ehhez jó, ha az összes tanítói kérdést rögzíti. Az óra után a kérdéseket sorolja típusokba és a látott órát annak megfelelően értékeli, hogy az egyes kérdéstípusok megfeleltek-e a tanítási óra célkitűzései megvalósításának, és elősegítették-e a diákokkal történő sikeres interakciót.
2. A pedagógus motivációs eljárásai
3. Ellenőrzés, értékelés: az ellenőrzés megfelelő volt-e az órán elhangzott ismeretek összegzéséhez; Motiváló volt-e az értékelés, buzdította-e a gyerekeket az újabb ismeretszerzésre?
4. Az osztályterem berendezése, állapota: biztosította-e a tanóra céljainak megvalósulását?
5. Hogyan jelentek meg a különböző munkaformák az órán? Szerepet kapott-e a kooperáció, a kooperatív munkaforma?
6. Volt-e, s ha igen, milyen tanórai differenciálás?

⁹ Falus Iván (2000, szerk.): Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
http://www.tankonyvtar.hu/en/tartalom/tamop425/2011_0001_531_pedagogia/ch06s02.html 167.o.

3. melléklet

Az intézmény pedagógusai által készített tanmenetek, tematikus tervek és egyéb pedagógiai tervezési dokumentumok

Tanmenet:

A tanmenet a pedagógus által készített egyéni éves tanítási terv, amely adott szaktárgy adott évfolyamára készül. A tanmenet tartalmazza az osztály megnevezését, a tanórák számát és felosztását témakörönként, az egyes egységekhez tervezett oktatási-nevelési célokat, a tantárgyi koncentráció lehetőségeit, a tanítás lehetséges eszközeit. A tanmenetet a pedagógus év közben tapasztalataival, megjegyzéseivel egészítheti ki.

Tematikus terv:

A tematikus terv egy összefüggő tanulási-tanítási egység (téma) tanítási terve, amely a tanterv, az intézmény pedagógiai programja és a pedagógus által készített tanmenet figyelembevételével készül. Célja, hogy a szükséges információk (tanulók előzetes ismeretei, képességeik fejlettsége, motiváltságuk) birtokában meghatározza a téma feldolgozásának konkrét céljait (ismereteket, képességfejlesztést, attitűdök alakítását), az oktatási tartalmak tanórákra bontott logikai sorrendjét, az egyes órák fő didaktikai feladatait, a szervezési módokat/munkaformákat, a konkrét tanulói feladatokat, az alkalmazandó módszereket, eszközöket, s végül az ellenőrzés-értékelés tervezett módját és eszközeit.¹⁰

A tematikus terv tehát egy kisebb egységet dolgoz fel, nem egy teljes tanévet, egy adott téma feldolgozásának a menetét vázolja, amit tanórákra érdemes lebontani.

A hallgató a fentiek ismeretében engedélyt kér a mentortanító és/vagy más pedagógusok dokumentációiba való betekintéshez, tájékozódik általuk azok szerepéről és megvalósításukról a pedagógiai munkában.

¹⁰ Oktatási Hivatal (2025): Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez. Nyolcadik, módosított változat. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2026/altalanos_utmutato_2026.pdf

4. melléklet

Az óratervezet

Óraterv (óratervezet), óravázlat

A szaktanári tervező munka harmadik fázisa (a tanmenet és a tematikus terv elkészítése után) az óraterv(ezet)készítés, azaz a tanítási óra megtervezése. Ez a tevékenység az óra tudatos átgondolására irányul.

Az *óraterv* a pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely rögzíti a tanóra céljait, nevelési-oktatási stratégiáját (az óra felépítését, menetét, a munkaformát, az alkalmazott módszereket és óraszervezési módokat, valamint az eszközöket) is. A jó nevelési-oktatási stratégia az adott feltételekhez, az osztály sajátosságaihoz és a tanulás-tanítás egyéb körülményeihez is igazodik.

Az óraterv tartalmát és formáját ezen kívül a tanár szakmai tájékozottsága, gyakorlottsága, biztonságérzete szabja meg. Alapvető igény az óratervvel szemben, hogy rendezett, áttekinthető és valóban használható legyen.

Az óraterv kezdő pedagógus esetében jó, ha tartalmazza a tanulói és a pedagógusi tevékenységek tömör leírását.

Az óraterv bármilyen gondos megtervezése sem jelenti azt, hogy ahhoz az óra levezetése során mereven ragaszkodni kell, sőt a pedagógiai szituáció ismeretében olykor kívánatos lehet az attól való eltérés is. A tanulók szükséges előismereteinek hiányában, vagy a feltételezettnél nagyobb felkészültsége esetén ugyanis mindenképpen változtatnunk kell a tervezett feldolgozás módján és/vagy a tervezett időbeosztáson. Ezzel alkalmazkodunk az adott pedagógiai helyzethez. Az óratervhez való merev ragaszkodás károsan befolyásolhatja a pedagógiai eredményességet.

Az óraterv elkészítéséhez az Oktatási Hivatal sablonokat ajánl, de ezektől eltérő formákat is választhat a pedagógus.¹¹

Az *óravázlat* egy rövidített óraterv, a tanítással kapcsolatos fontosabb tevékenységeket címszavakban, forgatókönyvszerűen rögzíti. *Nem azonos az óratervvel!*

¹¹ https://www.oktatas.hu/kozneveles/pedagogusminosites/utmutatok_segedanyagok/sablonok

Az óraterv tartalma a következő:

- Az első rész megnevezi a készítő tanárt, a tantárgyat, az osztályt, az óra helyét a tanmenetben (a tematikus tervben), az óra típusát, az óra cél- és feladatrendszerét, tantárgyi kapcsolatokat, felhasznált irodalmat.
- A második rész az óra logikai felépítését, menetét tükrözi, feltüntetve az egyes szerkezeti egységeknél alkalmazott eszközöket, módszereket, szemléltetést, munkaformát, az időarányokat, valamint a tanulói és a pedagógusi tevékenységek tömör leírását.
- Az óraterv harmadik része melléklet, mely tartalmazhatja a kiosztandó feladatokat, feladatlapokat a tanulóknak szánt formátumban; az egyéb tanulási-tanítási segédletek (pl. szókétyák); a táblaképet; a kivetítendő diák képét; a feladatok megoldását stb.

Tantervi tananyagtartalom (tananyag):

A pedagógiai célok a tananyag tanítás-tanulási folyamatában valósulnak meg.

A *tananyag* a tantervkészítők által kiválasztott, a tanítás és tanulás didaktikailag elrendezett tudásanyaga. A tantervi tananyagtartalomnak általában két szintje van. Az első szinten találhatjuk azt a tantervi tartalmat, amely részletes felsorolás formájában megadja az adott tantárgy legfontosabb témáit, témaköreit, fogalmait, helységneveit, stb.

A második szinten találhatjuk azokat a tartalmakat, amelyek több téma kapcsolódását, ún. csomópontjait jelentik, s összefüggésekre, kulcsfogalmakra helyezik a hangsúlyt.

Az oktatás tanulási-tanítási folyamat szerkezeti elemei:

- Motiváció: az érdeklődés, a figyelem felkeltése
- Az előzetes ismeretek felidézése – reprodukálása
- Célkitűzés
- Tényanyag (új ismeretek)
 - összegyűjtése
 - sokoldalú elemzése (analízis-szintézis) Ennek során a megismert tényeket, összefüggéseket elemeikre bontjuk, a lényegeset a lényegtelentől elkülönítjük, az okot és okozatot megláttatjuk.
 - fogalomalkotás, következtetés (elsősorban a tanulók által, a saját szavaikkal) -
- Rögzítés: a tanult anyag emlékezetben történő tárolása, az ismeretek megszilárdítása.
- Alkalmazás: az új ismeretek különböző helyzetekben történő felhasználása.
- Összefoglalás: célja az elsajátított ismeretek rendszerezése. A tanórán a tanulásitanítási szakaszokat, gyakorlatokat is lezárhatják a részösszefoglalások.
- Ellenőrzés: célja az értékelést megalapozó adatok, információk összegyűjtése és elemzése a tanulók tudás- és fejlettségi szintjéről.
- Értékelés: célja a fejlesztő visszacsatolás a tanulók teljesítményére, fejlettségi szintjére. Funkciója szerint megkülönböztetünk diagnosztikus (helyzetfeltáró), formatív (fejlesztő) és szummatív (minősítő) értékelést.

Az értékelést különféle értékelési eszközök támogatják.

Részletesebben a tanítói munkával kapcsolatos tudnivalókról Megyeriné dr. Runyó Anna (2015) Természetismeret tantárgy-pedagógia, A természetismeret tanítása – Az intézményes oktatónevelő munka alapjai AVKF jegyzetben olvashat.

Óratervezet

Pedagógus neve: x.y.

Műveltségi terület: Magyar nyelv és irodalom

Tantárgy: Olvasás és írás

Osztály: 1.osztály

Az óra témája: Új betű ismertetése

Az óra cél-és feladatrendszere: hang és betűfelismerés, a hang helyének jelölése, hang és betű egyeztetése, analízáló képesség, beszédkésztség fejlesztése, hallás figyelem fejlesztése, együttműködésre ösztönzés

Az óra didaktikai feladatai: motiválás, új ismeret elsajátítása, alkalmazása, ismeretbővítés, aktivizálás, fokozatosság, rendszeresség, szemléletesség, differenciálás, ellenőrzés, értékelés

Felhasználási források: Meixner Ildikó (1993): Játékház képes olvasókönyv az általános iskola 1. osztály számára. Nemzedék Tudás Tankönyvkiadó, Budapest

Időkeret	Az óra menete	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzések
		Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	
I.rész: Bevezetés, ráhangolódás, eszközök előkészítése					
2 perc	Légzőgyakorlat Kilégzés után orrán át történő belégzéssel • megy a vonat s • mérges a mackó, mert lekéste m • lufit fújunk, hogy jobb kedve legyen a macinak f	gyakoroltatás	frontális osztálymunka		
3 perc	Artikulációs gyakorlat • Jobb kezemmel, bal kezemmel mondóka (téri tájékozódás, nagymozgások) • Hétfőn egy szem makkot... (ajak artikuláció sorrendiség) • Gyere Gyuri Győrbe... (ajak artikuláció gyors-lassú)	gyakoroltatás	frontális osztálymunka		
2 perc	Téri tájékozódás viszonzyszavak használatával A játékarúház pocáról lehuppant Bandi bohóc, keressünk neki új helyet! • tegyük a padra • pad fölé • és mellé • pad alá • ültesd a társad mellé	szemléltetés gyakoroltatás ellenőrzés	frontális osztálymunka	Bandi bohóc báb	

2 perc	Tedd a rádiódat a • pad alá • szék mellé • fejed fölé...	gyakoroltatás ellenőrzés	egyéni munkaforma	radír	Egyénileg kisebb eszközzel.
3 perc	Tanult mássalhangzók beszédmotoros mozzanatainak ismétlése A játékarúházbán rendet kell tennünk, több játék is leesett tegyük őket a helyükre! Ismétlő játékhangok hangoztatása- játékok és hívóképpel • vonat „s” ○ miért zöld? ○ mibe ütközik a levegő? ○ hol van a nyelved? • kutya „v” ○ miért piros? ○ mibe ütközik a levegő? ○ hol van a nyelved? • liba „l” ○ miért piros? ○ mibe ütközik a levegő? ○ hol van a nyelved?	gyakoroltatás	frontális osztálymunka	játékok: vonat, kutya, liba plüssök hívóképek	
II. rész: Fő rész					
4 perc	Az új betű „p”hangjának megfigyelése, megbeszélése mesével és hívóképpel Rövid mese mesélése az új betűről, hívóképről „p” A mese közben a játékok hangjának utánzása, az új hangot többször, és a játékok képének felmutatása. Kérdések a hangról, amire a gyerekek válaszolnak: ○ Hogyan áll a szánk?	szemléltetés megfigyelte- tés gyakoroltatás	frontális osztálymunka	hívókép és betű képe pipa eszköz	A mese szövege és a hang leírása az 1. számú mellékletben. A hívókép és a betű képe a táblán.

	○ Hol van a nyelvünk, mit csinál a nyelvünk? ○ Milyen akadályba ütközik a levegőd? ○ Morog a torkunk vagy nem morog?				
2 perc	A „p”betű megfigyelése Hogyan néz ki a betű képe és milyen részekből áll. A „p” vonalelemeinek megbeszélése. ○ hol lakik? ○ mire hasonlít?	szemléltetés magyarázat megfigyeltetés	frontális osztálymunka	hívókép és a betű képe	A hívókép és a betű képe a táblán. 2. számú melléklet
8 perc	Mássalhangzó sor kirakása betűkártyákkal A tanító által kirakott betűsor visszaolvasása balról jobbra hangoztatása együtt majd differenciáltan, párosával v l s m p s p m l p m v p l p s v	szemléltetés megfigyeltetés gyakoroltatás ellenőrzés	páros munkaforma frontális osztálymunka	betűtartó betűkártyák	új betű többször ismétlődik
2 perc	Mássalhangzó sor olvasása, kirakása Borítékba előkészített betűket hangoztatom tedd magad elé a hallott hangok, betű képeit. s v p m p, 2x változtatva	megfigyeltetés gyakoroltatás ellenőrzés	egyéni munkaforma	boríték betűkkel	új betű többször ismétlődik
10 perc	Szótagok olvasása Táblán a hívóképek Kiosztom a szótagokat kártyákon. A szótag kártyát a tanuló hangoztatja és elhelyezi a játék hívóképek alá. Oszlop olvasás közösen. „Okos” szótag keresése: (is, el).	szemléltetés munkáltatás kérdés ellenőrzés értékelés	frontális osztálymunka	hívóképek szótagkártyák	3. számú mellékletben a táblakép <u>Differenciálás:</u> a gyengébb képességű bántalanabb gyerekek

	Melyiket rakjuk el? Az elhangzó szótagot leveszem a tábláról.				párban is dolgozhatnak együtt.
III. Befejező rész					
3perc	Hanganalízis	szemléltetés munkáltatás	frontális osztálymunka	labdás munkafüzet 21.o.	Rajzolj! Az üresen hagyott betű okának megbeszélése
3perc	Hanganalízis- szókincsbővítés mozgással Képeket vetíték. Mondd mit látsz! Állj fel, ha hallod benne az új hangot!	szemléltetés	frontális osztálymunka	IKT eszköz	4. sz. melléklet Olyan képeket vetíték, melyeket megneveznek, értelmeznek, és felfedezhetik az új hangot.
Értékelés, összefoglalás, elköszönés					
1 perc		dicséret	frontális osztálymunka		Fogja meg a tarkóját, aki jól érezte magát!

Mellékletek

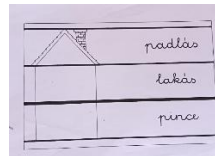
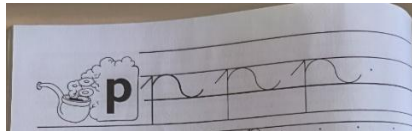
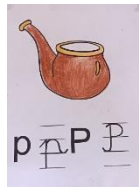
1. számú melléklet

Betűmese

A Mikulás elhagyta a zsebéből a pipáját a nagy rohanásban. Azóta mérgében pöfög a polc alatt.

A kiskutya kiszimatolta, megugatta. A kisautó körbe vitte bemutatva mindenkinek. Mindjárt jobb lett a kedve, finom illatot árasztott és vidám füstkarikákat eregetett.

2. számú melléklet

3. számú melléklet

Játékhang hívóképe

kutya		liba		pipa		vonat
iv		il		ip		is
av		al		ap		as
ev		el		ep		es

4. számú melléklet

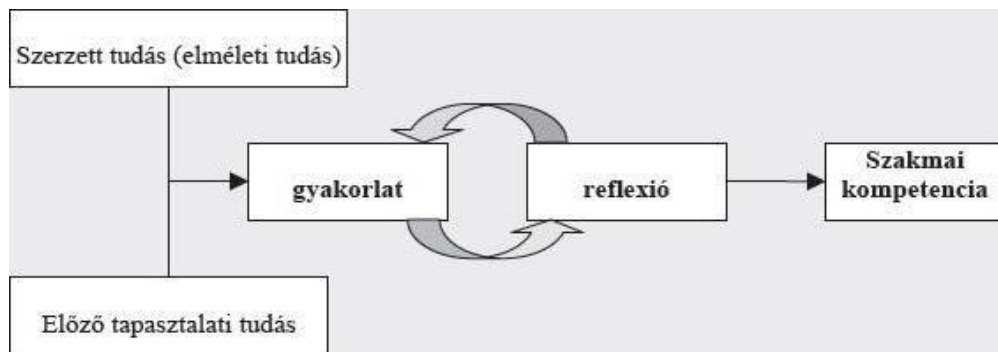
A következő képek vetítése a táblára:

pók, lufi, maci, kocka, páva, kapa

5. melléklet

Önreflexió

„A pedagógiai tudás szerveződésének fontos folyamata az önvizsgálat, az önelemzés majd az arra épülő tökéletesítési szándék.”¹²

Schön modellje a tanári szakértelem fejlődéséről Wallace interpretációjában¹³

„A *reflexió* tapasztalataink, ismereteink és cselekedeteink szisztematikus végiggondolását, elemzését jelenti, jelen esetben az órán/foglalkozáson zajló pedagógiai tevékenység szisztematikus végiggondolását, elemzését.”¹⁴

A *reflexió* alapvetően három részre tagolódik:

1. *Leírás*: a pedagógiai helyzet ismertetése, pl. óratervezet/foglalkozásterv, milyen csoportnak, milyen anyagrészből, milyen célokkal.
2. *Elemzés/érvelés*: annak indoklása, hogy miért azt tettük, amit tettünk, és miért választottuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választottunk.
3. *Önértékelés*: az óra megtartása után a tervezés sikerességének, az óra eredményességének értékelése, a tanulságok levonása, pl. mit kellene esetleg változtatni a gyakorlatunkon.

¹² Falus Iván (2001): Pedagógus mesterség – pedagógus tudás. *Iskolakultúra*, 2. 21-28.

http://epa.oszk.hu/00000/00011/00046/pdf/Iskolakultura_EPA00011_2001_02_021-028.pdf

¹³ Kimmel Magdolna (2006): A tanári reflexió korlátai. *Pedagógusképzés*, 4(3-4) 35–50.:

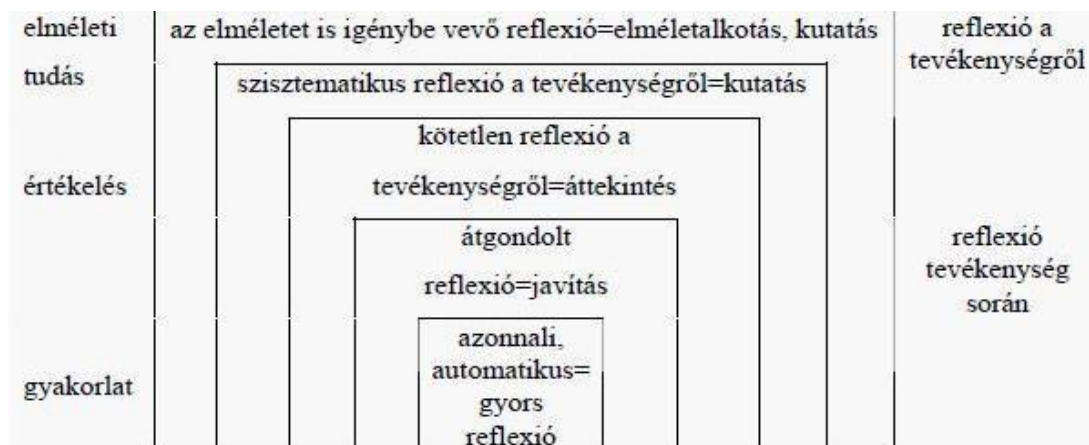
https://issuu.com/pedagoguskepzes/docs/pedag_gusk_pz_s_2006-3-4/181 36.o.

¹⁴ https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/kiegeszitett_utmutato_pedagogusok_minositési_rendszerehez.pdf 62.o.

Ebből is látszik, hogy a reflektivitás egyik legfontosabb összetevője az elemzőképesség. A reflexió lehetővé teszi a tanárjelöltek számára a pedagógiai szituációk elemzését abban a tekintetben, hogy tevékenységük másokra és önmagukra nézve milyen hatást eredményeztek.

A reflexió mélysége alapján megkülönböztetünk a tevékenység során végrehajtott azonnal végrehajtott reflexióról, illetve a tevékenység utáni reflexióról. Ez utóbbi elemzés megállhat az átgondolás szintjén, de részletes elemzést, pedagógiai értékelést is jelenthet, sőt eljuthat a pedagógiai elméletet is bevonó reflexióig. Ezt szemlélteti az alábbi ábra is.

Bal oldalon az előzetes pedagógus-jelölti tudás látható, – ez adja a reflexió hátterét – jobb oldalon pedig a reflexió szintjeit láthatjuk.¹⁵

A reflexió típusai, mélysége alapján¹⁶

Az önreflexió menetéről bővebben olvashat Lenkovics Ildikó: A tanítás tanulása – Segédanyag a gyakorlati tanításhoz tanulmányában¹⁷.

¹⁵ Falus Iván (2001): Pedagógus mesterség – pedagógus tudás. *Iskolakultúra*, 2. 21-28.
http://epa.oszk.hu/00000/00011/00046/pdf/Iskolakultura_EPA00011_2001_02_021-028.pdf

¹⁶ Falus Iván (2001): Pedagógus mesterség – pedagógus tudás. *Iskolakultúra*, 2. 21-28.
http://epa.oszk.hu/00000/00011/00046/pdf/Iskolakultura_EPA00011_2001_02_021-028.pdf 26.o.

¹⁷ Lenkovics Ildikó: A tanítás tanulása. Segédanyag a gyakorlati tanításhoz. 111 p. [online] Elektronikus kiadás. Nyíregyháza : Nyíregyházi Főiskola. http://www.nyf.hu/pkk/sites/www.nyf.hu.pkk/files/tanarkepzo_anyagok/tanari_mesterkepzes/osszef_szakm_gyak/02_a_tanitas_tanulasa.pdf

6. melléklet

Az intézmény pedagógiai programjának megismerése

A hallgató tájékozódik az iskola Pedagógiai programja alapján az intézményről. A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7. § (1) a) és b) pontja által meghatározott tartalmi elemekből kettőt kiválaszt (egyet az iskola *nevelési programjából* és egyet az iskola *helyi tantervéből*) és részletesen megvizsgálja a Pedagógiai programban. A rendelet 7. § (1) a) és b) pontjának tartalmi elemeit ld. lentebb.

A hospitálása alatt minél több oldalról igyekszik megismerni a választott tartalmi elemeket az iskola színterén (pl. beszélgetés a mentortanítóval, más pedagógusokkal, diákokkal, az intézmény egyéb vezetőivel, stb.). A rendeletben rögzítetteket összehasonlítja a gyakorlat ideje alatt tapasztaltakkal, majd ezeket írásban is rögzíti.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7. § (1) a) és b) pontja által meghatározott
tartalmi elemek

7. § (1) Az iskola pedagógiai programja meghatározza:

- a) az iskola *nevelési programját*, ennek keretén belül aa) az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveit, értékeit, céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait, ab) a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- ac) az alapfokú művészeti iskola kivételével a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokat,
- ad) a közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatokat,
- ae) a pedagógusok helyi intézményi feladatait, az osztályfőnöki munka tartalmát, az osztályfőnök feladatait,
- af) a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendjét, ag) a tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendjét, ah) a szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formáit, ai) a tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályait, valamint középfokú iskola esetében a szóbeli felvételi vizsga

követelményeit, *aj)* a felvétel és az átvétel - Nkt. keretei közötti - helyi szabályait, valamint szakképző iskola tekintetében a szakképzésről szóló törvény felvételre, átvételre vonatkozó rendelkezéseit, *ak)* az alapfokú művészeti iskola kivételével az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervet,

b) az iskola *helyi tantervét*, ennek keretén belül *ba)* a választott kerettanterv megnevezését, ideértve bármely, az oktatásért felelős miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezését, *bb)* a választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezését, óraszámát,

bc) az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elveit, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét, *bd)* a Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: Nat) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályait,

be) az alapfokú művészeti iskola és a kollégium kivételével a mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját, ha azt nem az Nkt. 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezik meg,

bf) a választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályait,

bi) a tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formáit, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elveit, *bj)* a csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elveit, *bk)* a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot, *bm)* az alapfokú művészeti iskola kivételével az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket,

bn) a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket, *bo)*
a tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának,
szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elveket,
bp) a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket.

7. melléklet

A mentortanító feladatai

A pedagógusjelölt hallgatók gyakorlati képzésében kulcsfontosságú szerepet játszanak a tanítási gyakorlat irányításával megbízott mentorpedagógusok.

A mentorpedagógusok kiemelkedő szakmai, pedagógiai felkészültségük alapján felkészültek arra, hogy a tanítójelölteket az iskola oktató-nevelő tevékenységébe, a pedagógus mesterségébe közvetlen példamutatással és útmutatással beavassák.

A mentorpedagógusok a hallgatók gyakorlatának irányítását azonos követelmények és eljárási rend szerint teljesítik. A mentorpedagógus ¹⁸

- ✓ irányítja a hozzá beosztott tanítójelöltek iskolai tanítási tevékenységét,
- ✓ a szaktárgyi tanítási gyakorlat keretében eligazítja a jelölteket a tantervek, tanmenetek, tankönyvek, segédanyagok és eszközök használatában,
- ✓ tájékoztatja őket az iskola helyi tantervéről, a szaktanári munka sajátosságairól és a saját nevelői felfogásáról,
- ✓ tájékozódik a jelöltek szakmai, módszertani elképzeléseiről,
- ✓ a jelöltek bevonásával idő- és feladattervet készít a beosztott hallgatók gyakorló tevékenységéről,
- ✓ segíti a hallgatókat a célirányos óramegfigyelések és feljegyzések, a jegyzőkönyvek készítésének, az iskolai dokumentumok kezelésének kérdéseiben,
- ✓ rendszeresen megbeszéléseket tart a tanítójelöltekkel, a pedagógusi munkával, a gyakorlással és a hospitálásokkal kapcsolatos tapasztalatokról, feladatokról, ellenőrzi a hospitálási naplókban a megfigyelések, következtetések pedagógiai relevanciáját, tartalmát, amit aláírásával igazol,
- ✓ a jelöltek tanítási óráin jelen van (a jelölt tanítói egyéniségét, fejlődését figyelembe véve megengedhető, hogy a jelölt egy-két órát a vezetőtanár jelenléte nélkül tartson meg),

¹⁸ BÍRÓ, Gyula. A mentorálás néhány folyamatjellemzője a pedagógusképzés gyakorlatában. *Deliberationes tudományos folyóirat*, 2022, 15.2: 29-29.

- ✓ segíti a jelölteket az önálló tanításra való felkészülésben, a tanórák didaktikai módszertani tervezésében,
- ✓ elemző-értékelő megbeszéléseken feltárják a tanóra szakmai-pedagógiai tapasztalatait,
- ✓ a mentorpedagógus a gyakorlás során folyamatosan ellenőrzi és értékeli a jelölteknek a szakmai ismeretek gyakorlati alkalmazásában való készségét, pedagógiai felkészültségét, a diákokkal való együttműködését,
- ✓ a tanítási gyakorlat alapján minősítést készít a jelöltek munkájáról,
- ✓ az egyenkénti minősítésben jellemzi a jelölt szakmai, módszertani, pedagógiai felkészültségét, oktató-nevelő munkája hatékonyságát, tanítói magatartását,
- ✓ felméri pedagógusi fejlődése lehetőségeit, illetve a jelölt teljesítményét és érdemjeggyel értékeli.

A mentor és a közreműködő tanítók, szaktanárok jóváhagyásával írásbeli értékelést készít a hallgatói feladatok teljesítését alapul véve, amelyet a hallgató aláírásával is tudomásul vesz.

Az értékelés javasolt szempontjai:

- Az intézményi dokumentumok legfontosabb pontjainak ismerete
- Felkészülése a tanítási órára
- Módszertani tevékenysége
- Tantárgy-pedagógiai tevékenysége
- A tanóra klímája
- Eszközhasználata
- Kreativitása, motiváltsága
- Kommunikációja
- Kapcsolatteremtő képessége (gyerekekkel, szülőkkel, tantestülettel)
- Fegyelmező képessége, konfliktuskezelése
- Értékelési módja
- Önértékelése
- Személyisége, szerepfelfogása, stílusa, nevelői attitűdje

A gyakorlat egészének minősítése:

- *kiválóan megfelelt*: jeles (5)
- *jól megfelelt*: jó (4)
- *megfelelt*: közepes (3), vagy elégséges (2)
- *még nem felelt meg*: elégtelen (1)

A mentorálással kapcsolatosan bővebben olvashat Makó Ferenc (2015): A mentorálás módszerei a szakmai tanárképzésben c. dokumentumban. ¹⁹

¹⁹ Makó Ferenc (2015): A mentorálás módszerei a szakmai tanárképzésben. TÁMOP-4.1.2 B2 Pályázat könyvei, Óbudai Egyetem.
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412b2/20130002_mentoralas_modszertana/tananyag/JEGYZET-22-Irodalomjegyzek.html